

פרשת שמות, פרשה ודרשה

הווצרות עם ישראל

1. שמות פרק א

- (א) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ :
- (ב) רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֵוִי וַיהוּדָה :
- (ג) שִׁשְׁכַר זְבוּלֹן וּבִנְיָמִן :
- (ד) דָּן וְנַפְתָּלִי גָד וְאָשֶׁר :
- (ה) וַיְהִי כִּלְנֶפֶשׁ יִצְחָק יַעֲקֹב שִׁבְעִים גִּפְשׁ וַיֹּסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם :
- (ו) וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אָחָיו וְכָל הַדֹּר הַהוּא :
- (ז) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֵד בְּמֵאֵד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם : פ
- (ח) וַיָּקָם מֶלֶךְ־חַדָּשׁ עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף :
- (ט) וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הַזֶּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ :
- (י) הֲבֵה נִתְחַכְמָה לָּךְ פֶּרְיָרְבָה וְהִלָּה כִּי־תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ :
- (יא) וַיִּשְׁיִמוּ עָלָיו שְׂרֵי מִשִּׁים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְלָתָם וַיָּבֹן עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעֹה אֶת־פְּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס :
- (יב) וַכֹּאשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל :
- (יג) וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָה :
- (יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בְּהֵם בְּפָרָה :
- (טו) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמַיְלָדֵת הָעִבְרִיָּה אֲשֶׁר שָׁם הָאֵחָת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוּעָה :
- (טז) וַיֹּאמֶר בְּיַלְדָּךְ אֶת־הָעִבְרִיָּה וַיִּרְאֶתָּה עַל־הָאֲבָנִים אִם־בֵּן הוּא וְהַמְתֵּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הוּא וְחָיָה :
- (יז) וַתִּירָאֵן הַמַּיְלָדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיֶינָן אֶת־הַיְלָדִים :
- (יח) וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְמַיְלָדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מִדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדְּבָר הַזֶּה וַתַּחֲיֶינָן אֶת־הַיְלָדִים :
- (יט) וַתֹּאמְרֵן הַמַּיְלָדֹת אֶל־פָּרְעֹה כִּי לֹא כָנְשִׁים הַמִּצְרַיִת הָעִבְרִיָּה כִּי־חַיֹּת הֵנָּה בְּטָרִם תִּבּוֹא אֲלֵהֶן הַמַּיְלָדֹת וְיִלְדוּ :
- (כ) וַיִּטֹּב אֱלֹהִים לְמַיְלָדֹת וַיָּרַב הָעָם וַיַּעֲצְמוּ מְאֹד :
- (כא) וַיְהִי כִּי־יִרְאוּ הַמַּיְלָדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים :
- (כב) וַיִּצְוּ פָּרְעֹה לְכַלְעֲמוֹ לֵאמֹר כָּל־חֶבֶן הַיְלֹוד הַיִּאֲרָה תִשְׁלִיכֶנּוּ וְכָל־חַבֶּת תַּחֲיֶינּוּ : ס

2. שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה א

ה ואלה שמות בני ישראל, על שם גאולת ישראל נזכרו כאן,

ראובן, שנאמר (שמות ג) ראה ראיתי את עני עמי, שמעון, ע"ש (שם / שמות/ ב) וישמע אלהים את נאקתם,

לוי, ע"ש שנתחבר הקדוש ב"ה לצרתם מתוך הסנה, לקיים מה שנאמר (תהלים צא) עמו אנכי בצרה,

יהודה, על שם שהודו להקב"ה,

יששכר, שנתן להם הקדוש ברוך הוא שכר שעבודם בזת מצרים ובזת הים, לקיים מה שנאמר (בראשית טו) ואחרי כן יצאו ברכוש גדול,

זבולן, ע"ש שהשכין הקדוש ברוך הוא שכינתו בקרבם, שנאמר (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ואין זבולן אלא בית המקדש שנאי (מלכים א ח) בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים,

ובנימין, ע"ש (שמות טו) ימינך ה' נאדרי בכח,

דן, ע"ש (בראשית טו) וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול,

נפתלי, ע"ש תורה ומצות שנתן להם הקדוש ברוך הוא שכתוב בהם (תהלים יט) ומתוקים מדבש ונופת צופים,

גד, ע"ש המן שהאכילם הקדוש ב"ה שהוא (שמות טז) כזרע גד,

אשר, ע"ש שהיו מאשרין אותן כל שומעי גאולתן וגדולתן, דכתיב (מלאכי ג) ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות,

יוסף, ע"ש שעתיד הקדוש ברוך הוא להוסיף ולגאול את ישראל ממלכות הרשעה כשם שגאל אותם ממצרים דכתיב (ישעיה יא) והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו וגוי וכל הענין.